

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МУЗИЧНА ЕСТЕТИКА

Рівень вищої освіти – **другий (магістерський)**

Освітня програма «**Музичне мистецтво**»

Спеціальність **В5 Музичне мистецтво**

Галузь знань **В Культура, мистецтво та гуманітарні науки**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “26” серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Музична естетика
Викладач (і)	Романюк Леся Богданівна
Контактний телефон викладача	095 803 30 86
E-mail викладача	lesia.romaniuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до лекційних та практичних занять із курсу

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є музичне мистецтво як соціально-історичний та культурний феномен людської цивілізації. Сучасні умови розвитку суспільства висувають високі вимоги до підготовки всебічно розвиненого, універсального музиканта-виконавця. Величезне значення набуває знання і розуміння сутності музичної естетики як науки про красу в музиці, вміння знаходити і аналізувати потрібну інформацію, творчо застосовувати здобуті знання на практиці.

Дисципліна «Музична естетика» є однією з складових професійної підготовки студентів другого (магістерського) рівня освіти. Включення в науково-дослідну роботу допомагає студентам оволодіти сучасними методами пошуку, обробки та використання інформації, освоїти деякі види наукової діяльності, розвинути пізнавальні інтереси, інтелектуальні, творчі та комунікативні здібності.

Дисципліна сприяє розвитку у студентів історичного та художньо-естетичного мислення, широкому гуманітарному підходові до предмету вивчення, розуміння художньо-естетичної специфіки музичного мистецтва, його місця в загальному суспільному процесі та тісно пов'язана з іншими учбовими дисциплінами, які виявляють специфіку історичного процесу культури та теорії музики («Історія української музики», «Історія світової музики», «Історія культури», «Історія суміжних видів мистецтв», «Музично-теоретичні дисципліни («Аналіз музичних творів», «Гармонія»), «Філософія» тощо).

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування цілісних уявлень про музично-естетичний процес на основі вивчення його специфіки і освоєння пов'язаних з ним музично-мовних засобів задля подальшого використання цих знань в педагогічній, музикознавчій та виконавській діяльності.

Основними цілями курсу є:

- надання здобувачам головних відомостей з музичної естетики;
- аналіз музично-естетичних вчень, головних ідей та концепцій видатних теоретиків музичної естетики та музично-естетичних композиторських

концептів, найзначніших теорій з музичної естетики;

– отримання знань про етапи музично-естетичного процесу (у зв'язку з формуванням теорії та історії музики, теорії композиції), про історію музичної естетики в європейських країнах (від давніх цивілізацій і античності до ХХ століття), в межах головних музичних епох;

– формування цілісних уявлень про музично-естетичні теорії на основі вивчення їх специфіки і освоєння пов'язаних з ними музично-мовних засобів.

– засвоєння понятійно-категоріального апарату дисципліни, вивчення нових термінів і понять;

– сприяння у вихованні музиканта-професіонала з широким музичним світоглядом й розвиненим інтелектом;

– виховання навичок самостійного підходу до аналізу та оцінки явищ музичної культури;

– ознайомлення з основними естетичними підходами й поглядами, що вплинули на формування музичних жанрів і стилів основних музично-історичних періодів;

– отримання системних знань в галузі теорії та історії музичного мистецтва; розвиток творчого мислення, уміння формулювати висновки на основі вивченого матеріалу, застосовувати набуті знання, вміння, навички у практичній і науковій діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

ІК Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій в теорії, історії музики, у педагогіці, виконавстві та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 9. Здатність працювати автономно.

Фахові компетентності

ФК 2. Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

ФК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій, виконавській, педагогічній діяльності.

ФК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

ФК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

ФК 10. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

ПРН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

Методи навчання: словесний, пояснювально-ілюстративний, навчально-пізнавальний, проблемно-пошуковий, робота з літературою.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
2	В5 Музичне мистецтво	1	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	пр. заняття	сам. роб
Тема 1. Музична естетика як наука про красу в музиці.	2	1	6
Тема 2. Антична музична естетика. Докласичні й класичні вчення.	2	1	6
Тема 3. Середньовічна музична естетика.	2	1	6
Тема 4. Музична естетика доби Відродження. Естетика Ars nova.	2	1	6
Тема 5. Музична естетика XVI століття. Остаточний розрив з середньовічною традицією.	2	1	6

Тема 6. Музична естетика Італії, Франції, Німеччини XVI століття. Оперна естетика, естетика музичного бароко й класицизму.	2	1	6
Тема 7. Музична естетика XVIII століття доби Просвітництва у Франції, Німеччині, Італії.	2	1	6
Тема 8. Музична естетика німецької класики й романтизму. Нова концепція музики: естетика піднесеного.	2	1	6
Тема 9. Музична естетика німецької класики й романтизму. Нова концепція музики: естетика піднесеного.	2	1	6
Тема 10. Музична естетика XX століття.	2	1	6
ЗАГ.:	20 год.	10 год.	60 год.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника http://surl.li/myqwd та Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника http://surl.li/kify Оцінювання курсу здійснюється з урахуванням усіх видів навчальної роботи за стобальною шкалою і переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS.			
	Шкала оцінювання: національна та ECTS			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано	
80 – 89	B	добре		
70 – 79	C			
60 – 69	D	задовільно		
50 – 59	E			
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним	не зараховано з обов'язковим повторним курсом	

			курсом	
Практичні заняття	Під час письмових практичних занять, які передбачають висвітлення трьох питань із вивчених тем, здійснюється поточний контроль, основне завдання якого – перевірка рівня засвоєння лекційного матеріалу та самостійної роботи здобувачів освіти, опрацювання літератури із тематики курсу.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань здобувачів освіти, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника http://surl.li/myqwd Залікова оцінка з курсу «Музична естетика» виставляється на основі здачі всіх практичних робіт за семестр.			
Підсумковий контроль	II семестр – залік; Підсумковий контроль із курсу «Музична естетика» – залік – виставляється на основі здачі всіх письмових практичних робіт за семестр. Максимальна кількість балів за практичне заняття – 10. Максимальна кількість балів за залік – 100, мінімальна – 50.			

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні письмових завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

Академічна доброчесність: Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО:

Положенні про запобігання академічному плагіату (нова редакція)у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника

<http://surl.li/dzugk> метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науково-педагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування

Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція)

<http://surl.li/dhrfg>, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи;

Кодексі честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція)

<http://surl.li/dhres>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади та введені у дію Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету»

Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі

Карпатського національного університету імені Василя Стефаника

Відвідування занять: Студент повинен відвідувати всі види занять з дисципліни (лекції, практичні) за розкладом. Пропущені практичні заняття з поважної причини студент повинен в обов'язковому порядку відпрацювати, тобто самостійно вивчити тему, здати її викладачеві в призначений час (останній строк – за три дні до початку екзаменаційної сесії), за кожне пропущене заняття студент отримує по 2 додаткових завдання, що відповідають темі.

Неформальна освіта: регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.)
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Рекомендовані платформи:

Платформа Coursera for Campus;
сучасний студентський простір Paragraph (на базі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника);
Erasmus+UA

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Адорно Т. Теорія естетики. Київ: Основи, 2002.
2. Боецій // Універсальний словник-енциклопедія. 4-те вид. К. : Тека, 2006.
3. Борсучевич. Музика античного світу. К.: Факт, 2015. 310 с.
4. Гуменюк Т. Філософсько – методологічні засади музичної естетики.
5. Естетика / За ред. Л. Т. Левчук. Київ: Вища шк., 2006.
6. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичні переживання / В. Татаркевич. К. : «Юніверс», 2001. 268 с.
7. Людкевич С. До деяких питань музичної естетики. RTL: <https://ludkevych.in.ua/do-deyakh-pitan-muzichnoyi-estetiki/>
8. Макаренко Г. Музика і філософія: Шопенгауер, Вагнер, Ніцше. К. : Факт, 2004. 152 с.
9. Теорія естетики: Пер. з нім. / Т. Адорно. К. : Основи, 2002. 518 с.
10. Українська естетика: традиції та сучасний стан: монографія / Лариса Левчук. К. : Маклаут, 2011. 339 с

Додаткова література:

1. Костенко Л. Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала / Л. Костенко. Л.: Видавничий центр ЛНГУ ім. І. Франка, 2001. 52 с.
2. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з фахової дисципліни «Історія української музики» (для студентів денної та заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво») / ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника; уклад. : Л. Б. Романюк. Івано-Франківськ: 2017. 65 с.
3. Салдан С. Музична евризмія Рудольфа Штайнера : до історії виникнення. Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство. 2018. Вип. 28. С. 120-125.

Викладач

кандидат мистецтвознавства, доцент Романюк Л.Б.